

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р **Борислав Попов**, член на научно жури,
за дисертационен труд за придобиването на образователната и
научната степен „Доктор” в научната специалност: 05.04.17
Български език по професионално направление 2.1. *Филология*
Автор на дисертационния труд: **Цветелина Георгиева Ангелова**
Тема на дисертационния труд: ***Названия на състояния и процеси,
отразяващи репродуктивните функции на жената
в българския език***

1. Кратки биографични данни. Докторантката Цветелина Георгиева Ангелова е родена през 1989 г. в гр. Благоевград. През 2012 г. завършва като бакалавър специалността „Българска филология“ в Югозападния университет „Неофит Рилски“, а през 2013 г. защитава магистърска теза по специалността „Журналистика“ в същия университет. През периода 2014 – 2018 г. е редовен докторант в Катедрата по български език към ЮЗУ „Неофит Рилски“. През 2015 г. е удостоена с Втора награда на Деветите национални филологически четения на студенти и докторанти „Югозападен университет 2015“, проведени на 11 май 2015 г.

2. Актуалност на разработвания проблем. В българската лингвистика някои автори са се занимавали фрагментарно с разглежданите физиологични състояния на жената, и са засегнали различни страни от съдържанието на тази интересна и любопитна тема. Липсва обаче едно цялостно и мащабно проучване върху названията на състоянията и процесите, отразяващи репродуктивните функции на жената в българския език, както в лексикалносемантичен, така и в словообразователен план. Поради тази причина настоящият труд е не само актуален със своята

тематика, но е с изключително ценен принос в изследванията на българския език – в областта на лексикалната семантика, лексикологията, диалектологията, словообразуването, етнолингвистиката и митоллингвистиката. Нещо повече – поради своя интердисциплинарен характер той намира своето приложение и в областта на етнологията, културологията и народопсихологията.

3. Съдържание на дисертационния труд. Представената разработка съдържа шест части: Увод; Теоретичен модел на изследването; Лексикалносемантична класификация на названията; Механизъм на словообразуването; Заключение; Библиография. Теоретичната част, с разгледаните в нея теоретични концепции и модели, приложени в работата, и с обема си от 80 страници, напомня на кратък справочник или помагало по лексикология и семантика. Според областта на изследване обаче предложеният труд може да се раздели на две самостоятелни части – лексикалносемантична и словообразователна, всяка от които всъщност притежава стойността на отделна дисертация.

Авторефератът с обем от 63 стр. сравнително точно отразява основните и важни части от представения дисертационен труд, като единствената съществена глава, която не е намерила място в него, е гл. 7. от Втора част – *Езикова мотивираност на названието с оглед на изследвания материал.*

4. Библиографска осведоменост по проучвания проблем. В своята работа с обем от 346 страници докторантката Цветелина Ангелова е използвала богата литература както от различни области на лингвистиката, така и от сферата на етнологията, културологията и митологията. Боравейки с над 200 библиографски източника от български и чужди автори, тя впечатлява не само с добрата си осведоменост по проучвания въпрос, но и със своето умение да

открива и творчески да прилага необходимите за съответния случай научни концепции и модели. Анализите си авторката прави върху богат езиков корпус от около 1000 български названия (повечето от които са диалектни), ексцерпирани от различни по тип речници и от множество сборници, монографии и статии с езиковедски и етнографски материали.

5. Методология на изследването. Предложеният труд е едно интердисциплинарно изследване, в което са съчетани девет научни метода (в това число и трите основни метода в езикознанието) и четири подхода, а това разкрива възможностите на докторантката да се ориентира и да работи в полето на една сложна и комплексна методология. В рамките на синхронния подход, когато се налага, тя се основава и на етимологични проучвания, което несъмнено обогатява нейното изследване. Основен и най-подходящ за установяване на лексикалносемантичната характеристика на названията в работата се оказва ономаσιологичният подход.

В методологията си Цветелина Ангелова творчески прилага най-актуалните и най-базисните теоретични постижения на българското езикознание в съответните области, като напр. „Теория на терминологията“ на проф. Мария Попова – в областта на лексикалната семантика и терминологията, и публикациите на проф. Иван Кочев в областта на словообразуването, който на българска почва прилага и доразвива словообразователната (деривационната) теория на чешкия лингвист Милош Докулил. Интерес представляват анализите на мотивацията (вътрешна и външна) при езиковата номинация, които извършва авторката.

С оглед на сложната и комплексна методология на докторантката се е наложило да борави с разнотипни теории и с множество термини от различни области на езикознанието, но също

и на етнологията и културологията. С тази задача тя се е справила повече от успешно, а гореизложеният факт е показателен за нейната ерудираност.

6. Научни приноси на дисертационния труд. Тук ще скицирам по-обобщено най-значимите приноси на представената работа:

1. Разработен е първият мащабен и детайлен интердисциплинарен труд, в който се изследват названията на репродуктивните функции на жената в българския език, като проучването обхваща няколко области от езикознанието – лексикалната семантика, лексикологията, словообразуването и етнолингвистиката.

2. Извършено е цялостно ексцерпиране на материала, отнасящ се към репродуктивните функции на жената в българския език, като е посочен и ареалът на разпространение на всяка лексема.

3. Задълбочено е анализиран ексцерпираният лексикален материал, творчески онагледяващ теоретичните концепции за езиковата номинация и ономасиологичната структура (вътрешната форма на думата).

4. Извършена е семантична класификация на лексикалните единици в четири понятийно-семантични категории чрез творческо прилагане на теорията на М. Попова за понятийно-семантичните категории.

5. Посочена е мотивацията (вътрешна и външна) на част от номинационните признаци, свързани с физиологията на жената.

6. Приведени са нови доказателства в подкрепа на тезата за неразривната връзка между езика и културата чрез релацията между названията на изследваните състояния на жената и някои обреди в контекста на етнокултурната им специфика.

7. Класифицирани са съществителните имена по словообразователни типове и категории според деривационната теория на М. Докулил, а прилагателните имена и глаголите са систематизирани по словообразователни модели според доразвитата от Ив. Кочев теория на чешкия лингвист.

7. Критични бележки и препоръки. Докторантката би могла да спести на читателя различните дефиниции на основни термини (от редица автори) предимно от областта на лексикологията и семантиката, които изобилстват в теоретичната част на работата, като напр. *синоними* (стр. 84), *антоними* (стр. 87), *диалекти* (стр. 92), *жаргон* (стр. 97), *езикова номинация* (стр. 42 – 44), *вътрешна форма на думата* (стр. 53 – 55) и др.

Преобладаващата част от текста в теоретичната част са цитирани или преразказани откъси от теоретични постижения на други автори, което, макар и да показва добрата научна осведоменост на Цветелина Ангелова, се оказва доминиращо в тази част от работата спрямо по-кратките разсъждения на докторантката, илюстрирани с конкретен езиков материал от разглежданите физиологични състояния на жената. Бих препоръчал, при евентуално бъдещо отпечатване на труда, някои от тези теоретични разработки (широко използвани и описани в учебната и справочната литература) да отпаднат.

На места в текста се срещат някои стилистични неточности (напр. *Приносни моменти в дисертационния труд*, *Направена е подкрепа на тезата за [...] – стр. 324*), излишни повторения, граматически (напр. *Творческо е приложен лексикален материал [...] – стр. 324*) и пунктуационни грешки (изпуснати запетаи), които следва да бъдат коригирани.

8. Публикации по темата на дисертационния труд.

Докторантката има 3 научни публикации по темата на дисертацията, като две от тях са в България и една в чужбина (Виена, Австрия). Участията в научни форуми (по темата на дисертацията) също са 3 – две в България и едно в чужбина (Виена). С тези си прояви тя е изпълнила необходимите за един докторант изисквания.

9. Заключение. Предложеният дисертационен труд е с висока научна стойност и представлява обемно, сложно интердисциплинарно изследване върху важна и неразработвана досега в цялост тема за българския език. Този труд е една ценна разработка със сериозен принос в българската лингвистика. Задълбоченото му изпълнение чрез използването на подходящи комплексни научни методи и подходи разкрива научното израстване на докторантката и превръщането ѝ в един добър специалист в областта на българското езикознание.

Затова с пълна убеденост препоръчвам на научното жури да присъди образователната и научна степен **доктор** на Цветелина Георгиева Ангелова.

Изготвил становището: .....

14. 09. 2018 г.

(доц. д-р Борислав Попов)

гр. Благоевград